

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Yleishallinto

Palvelukuvaus

Lapuan kaupungin kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto vastaa sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan alaisten yksiköille kuuluvien asioiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Toimialaan kuuluvat seuraavat palvelut: kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto, musiikki- ja kansalaisopiston opetus, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Henkilöstöä yleishallinnossa on kaksi: sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja hallintosihteeri.

Palvelun kehittäminen

Lapuan kaupungin strategiassa on asetettu kolme tavoitetta: hyvinvoinnin lisääminen, kasvun varmistaminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen.

Palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan täytyy erityisesti ottaa huomioon viimeaikaiset tapahtumat ja muutokset, niin maailmanpoliittisesti, kuin kansallisesti, ja näiden vaikutukset paikallistason palveluiden järjestämiseen. Yhtenä merkittävänä asiana on väestönmuutos, erityisesti lapsimäärän selkeä väheneminen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinnon keskeisimpänä tavoitteena on talouden tasapainon ylläpitäminen. Toimialan vastualueiden toiminnan kautta myös muut strategian tavoitteet ovat hyvin huomioitu.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti.

Yhteistyön kehittäminen ja syventäminen hyvinvointialueen kanssa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari (esim.tavoitetaso, lukumäärä tms)
Talouden tasapainon ylläpitäminen.	Hyvinvointilautakunta pysyy vuodelle 2026 annetussa talousarvioraamissa.	Seurataan lautakuntatasolla kuukausittain. Arvioidaan neljännesvuosittaisen talouskatsauksen yhteydessä.

Suunnitelmavuodet 2027-2028

- Talouden tasapainon ylläpitäminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti
- Yhteistyön kehittäminen ja syventäminen hyvinvointialueen kanssa

Musiikkiopisto

Palvelukuvaus

Lapuan musiikkiopisto tuottaa taiteen perusopetusta musiikissa laajan oppimäärän mukaisesti. Tavoitteena on elinikäisen musiikkisuhteen rakentaminen ja samalla valmiuksien antaminen musiikin ammattiopintoja varten. Opetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille mutta myös aikuisopiskelijat ovat tervetulleita.

Lapuan musiikkiopistossa on mahdollista opiskella laaja-alaisesti instrumenttiopintoja. Soitinvalikoimaamme kuuluvat jousisoittimet, puu- ja vaskipuhaltimet, lyömäsoittimet, piano, kitara, sähkökitara, sähköbasso, harmonikka ja laulu. Meillä opiskellaan myös musiikin hahmotusaineita, monipuolista yhteismusisointia ja varhaisiän musiikkiopintoja musiikkileikkikoulussa.

Musiikin opiskelu tukee keskittymiskyvyn hallintaa, rakentaa pitkäjänteisen työskentelyn taitoja, opettaa toimimaan ryhmässä ja hallitsemaan esiintymistaitoja. Musiikkiopisto tukee oppilaiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä voimakkaasti edistää paikallista musiikkikulttuuria.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Musiikkiopiston toiminnallinen ja taloudellinen tavoitteenasettelu nojaa musiikkiopiston perustehtävään, jonka mukaan tarjoamme jokaiselle oppilaalle opetussuunnitelman mukaista musiikinopetusta. Yksilöopetus, oppilaiden kohtaaminen ja huomioiminen ovat toimintamme ydintä. Kaiken keskipisteenä on oppilas. Opistolla on runsas ja monipuolinen konserttitoiminta, johon osallistuminen on ilmaista. Toiminnallaan musiikkiopisto rakentaa, vahvistaa ja edelleen kehittää kaupunkimme musiikkikulttuuria oppilaiden esiintyessä erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa myös oman talomme ulkopuolella. Pyrimme kehittämään toimintaamme jatkuvasti vastaamaan nykyajan uusiin haasteisiin niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin. Musiikkiopiston merkitystä koulutusjärjestelmän osana vahvistaa KOSKI-tietovarantotallentamisen vakiintuminen.

Oppilaiden ja heidän perheidensä hyvinvointi on tärkeää. Asiakaskokemusta seurataan oppilas- ja huoltajakyselyjen avulla ja toimintaa kehitetään niin pedagogisesti kuin myös hyvinvoinnin ja palvelevuuden vahvistamiseksi. Ajoittamalla kehittämistoimenpiteet oikea-aikaisesti, tulevaisuuden suuntaviivojen hahmottaminen on mahdollista taloudellinen kokonaistilanne huomioiden. Henkilökunnan hyvinvointia tuetaan avoimella, jatkuvalla dialogilla, tilanteisiin reagoimalla sekä kehityskeskustelujen säännöllisellä toteuttamisella.

Yhteistyötä kaupungin ja muiden (ml.hyvinvointialue) toimijoiden kesken jatketaan aktiivisesti. Vakiintuneita yhteistyökumppaneita ovat mm. Vanhan Paukun yksiköt, perusopetus ja 2.asteen koulutus(kulttuuriopetussuunnitelma), varhaiskasvatus (soivan metsän polku eskareille ja taidetyöpaja päivähoidon 5-vuotiaille lapsille), palvelukodit (pienet konsertit) ja alueen muut musiikkiopistot. Musiikkiopisto on mukana Suomen harrastamisen mallin hankkeessa ja tuottaa musiikkikerhoja kouluihin. Lisäksi musiikkiopisto on mukana maakunnallisessa ja valtakunnallisessa yhteistyöverkossa.

Toiminnallisena tavoitteena on ilmentää lujasti ja uskottavasti Vahvuutena välittäminen- ajattelua siten, että se läpäisee pysyvänä toimintamallina tekemisemme alusta loppuun asti. Se välittyy tavassamme tehdä työtä, tehdä arvovalintoja, kohdata oppijoita ja ratkaista ongelmatilanteita ja haasteita. Vahvuutena välittäminen- toimintamalli tukee kaikkien osapuolten hyvinvointia.

Taloudellisena tavoitteena on ylläpitää kustannustehokkaasti laadukasta taiteen perusopetusta, joka elää ajassa, kehittyy ja kasvaa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari (esim. tavoitetaso, lukumäärä tms)
Kasvun varmistaminen	Kehitämme, uudistamme ja ylläpidämme vaikuttavia, taloudellisia ja laadukkaita musiikkiopistopalveluja. Innovoimme kokeilevasti taloudelliset resurssit huomioiden. Toimimme oikea-aikaisesti ja avoimesti.	Oppilaille perheineen tehtävä lukuvuosikysely tyytyväisyyden, saatavuuden ja saavutettavuuden näkökulmista. Kyselyn keskiarvotavoitteena kiitettävä arvosana 4/5. Koski-tallennuksen vakiinnuttaminen. Kyllä/Ei Säännöllisesti, n. joka toinen viikko, toteutuvat henkilöstökokoukset, joissa mahdollisuus oikea-aikaiseen kehittämiseen, toimintaan ja avoimeen dialogiin. Väh. 15 toteutunutta henkilöstökokousta vuoden aikana.
Taloudellisen tasapainon ylläpitäminen	Verkostoidumme ja teemme yhteistyötä tavoitteellisesti ja taloudellisesti.	Musiikkipedagogien työtä palvelevan koulutuksen järjestäminen kustannustehokkaasti alueen musiikkiopiston/opistojen kanssa: 1-2 toteutunutta koulutusta. Huomioimme synergiaedut lähioppilaitosten kanssa suhteessa opettajaresurssiin tai muihin hankintoihin. Kyllä/Ei

Hyvinvoinnin lisääminen	Osallistamme tukien elämänlaatua ja mielen hyvinvointia. Kehitämme, uudistamme ja ylläpidämme. Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö.	Oppilaiden yhteisöllisyyden, osallisuuden ja kuulumisen tunteen lisääminen väh. yhden, uudenlaisen kokeilun tai yhteistyön kautta. Henkilökunnan toteutuneet kehityskeskustelut 100 %. Ylläpidämme ja kehitämme yhteistyötä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Toteutamme 1-3 palvelukotikonserttikäyntiä tai muuta yhteistyössä tuotettua tapahtumaa.
-------------------------	---	--

Tunnusluvut

Talouden tunnusluvut

Suuren valtionosuuden vuoksi toiminta on kaupungille edullista. On tärkeää, että valtionosuustuntimäärän täyttymisestä huolehditaan.

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
--	---------	---------	---------	---------	---------

Kulut yhteensä	846.843	873.793	819.033	930.890	949.370
Toimintatuotot	102.398	94.614	93.662	97.300	104.250
- maksutuotot	102.398	91.498	89.942	93.600	100.550
- kuntalaskutus	-	3.116	3.720	3.700	3.700
- vuokratulot (tilat)					
Valtionosuus	533.943	555.374	568.157	583.102	583.102
Kaupungin osuus	210.502	223.805	230.887	250.488	262.018

Annettava opetus perustuu 11.157 oppituntiin lukuvuodessa (n. 320 t/viikko).
Em. tuntimäärä tulee käyttää valtionosuusperusteen säilyttämiseksi.

Opetuksen tunnusluvut

Oppilaat	2022	2023	2024	2025	2026
Opetustunnit	11.217	11.319	11.282	11.194	11.194
<i>Oppilasmäärä</i>					
Varsinaiset oppilaat	231	250	253	250	250
Musiikkileikkikoulu	76	69	60	73	73
Solistiset tasosuoritukset (uuden opetussuunnitelman myötä uudistuvat Soivat Kokonaisuudet)	75	70	65	61	61
Oppilaat	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Päättötodistukset</i>					
Perustaso (Perusopinnot)	15	7	11	12	12
Mus.opistotaso (Syventävät opinnot)	6	5	3	6	6

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Suunnitelmavuosien keskeinen tavoite on varhaisiän musiikkipedagogiikan arvostuksen ja osuuden nostaminen. Varhaisiän musiikinopetus on toimintaa, joka tukee laaja-alaisesti lapsen kasvua ja kehitystä. Se on merkittävä kivijalka toiminnallemme. Toiminnan kehittäminen ja uusien muotojen hakeminen, kartoittaminen ja innovointi yhteistyössä esim. kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa on tärkeää.

Taiteen perusopetuksen uudistuva laki voi asettaa muutoksia tai kehittämistarpeita tuleviin suunnitelmavuosiin, mutta niiden määrittelemineen on vielä mahdotonta.

Asiakastyytyväisyyden seuraaminen on tulevienkin vuosien keskeinen toimenpide. On tärkeää pystyä reagoimaan mahdollisiin kehityshaasteisiin ajantasaisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti.

Musiikkiopistolle on tärkeää taata laadukkaat työvälineet soittimien sekä opetustilojen kalusteratkaisujen suhteen. Ajantasainen fyysinen ympäristö ja käytettävä välineistö ovat osa laatutyötä, arvostusta ja asemaa.

Vuonna 2027 Lapuan Musiikkiopisto täyttää 60 vuotta. Tapahtumaan, juhlaan tms. varautuminen tulee vaatimaan taloudellista resurssia.

Kirjasto

Palvelukuvaus

Kirjastopalvelut kuuluvat kaupungin lakisääteisiin peruspalveluihin. Lapuan pääkirjaston lisäksi asiakkaita palvelee Tiistenjoen sivukirjasto ja kirjastoauto. Saarenpääkodissa on kirjastonurkkaus, palvelukodeissa vaihtuvia siirtokirjakokoelmia ja lukion kirjasto palvelee siellä opiskelevia. Lapua kuuluu EEPOS –kirjastokimppaan, jossa on 22 kirjastoa ja yhteistyö näiden kirjastojen välillä on päivittäistä.

Kirjasto tukee kaikenikäisten luku- ja mediatarpeita, digi- ja mediataitoja ja elinikäistä oppimista. Asukkaiden hyvinvointiin kirjasto tarjoaa viihtyisät ja inspiroivat tilat Vanhan Paukun kulttuurikeskuksessa sekä virkistystä ja elämyksiä arkeen. Kirjasto edistää tiedollisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien ja tasa-arvon toteutumista.

Kirjastopalvelut tuotetaan Lapualla edullisesti, vuonna 2024 toimintakulut olivat 58,91 € asukasta kohti. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kirjastoissa toimintakulut ovat keskimäärin 65,20 €, Etelä-Pohjanmaan alueella 66,25 € ja Eepos -kirjastokimpassa 66,32 € per asukas.

Tulevaisuudessa kunnille jää hyvinvointipalveluiden tuottaminen ja hyvän elämänlaadun sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kirjaston merkitys tulee tässä entisestään korostumaan. Lapuan kirjasto on parasta kaupungin asukkaille, henkilöstölle, kirjaston asiakkaille ja vierailijoille.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Henkilökohtainen asiakaspalvelu on monelle hyvin merkittävä osa asiointia. Lisäksi asiakkaiden käytettävissä on omatoimikirjasto päivittäin kello 9 - 21.

Kirjasto edistää kaikenikäisten lukutaitoja eri tavoin ja tekee tunnetuksi lukutaitotyötä ja sen merkitystä. Monipuolinen lukutaito on keskeinen osa arkea ja yhteiskunnassa toimimista. Kirjasto on mukana koko ihmisen elinkaaren ajan. Lukeminen ja kirjaston käyttö ovat luonteva osa ihmisten elämää. Kirjastolla täytyy olla riittävä määrä osaavaa henkilöstöä sekä ajantasainen ja uudistuva kokoelma sekä riittävät taloudelliset resurssit tähän.

Kirjastossa on meneillään kolme hanketta. 2asteen yhteys -hankkeessa toisen asteen opiskelijoille järjestetään erilaisia lukemiseen liittyviä tapahtumia ja opiskelijat osallistuvat itse toteuttamalla muun muassa digiohjaushetkiä kirjastossa tai laatimalla mainosmateriaalin kirjastopalveluista. Kirjaston ja Seamk kirjasto- ja tietopalvelualan yhteisessä hankkeessa Mikä on totta, mikä valetta, lisätään toisen asteen opiskelijoiden ja ikäihmisten tietämystä informaation todenmukaisuudesta sekä koulutetaan kirjaston henkilökuntaa. Nykyään on haastavaa tietää mihin perinteisen median ja sosiaalisen median välittämään informaatioon voi luottaa ja mikä taas on paikkaansa pitämätöntä tietoa. Koulutusten, luentojen ja työpajojen kautta saadaan työkaluja tunnistaa huijauksia ja tietoa siitä kuinka osataan toimia oikein niitä kohdatessa. Eepos-kirjastojen hankkeessa Kestävän kehityksen Eepos tuodaan esiin niitä toimia, joita kirjastoissa tehdään kestävän kehityksen eteen ja kuinka asiakkaat voivat omalla toiminnallaan edistää kestävää kehitystä.

Kirjastoauton korjauskuluihin on varattava määrärahaa enemmän kuin aiemmin, sillä kirjastoauton kunto on heikentynyt parin viime vuoden aikana. Kirjastoauto on vuosimallia 2001. Uuden kirjastoauton hankinta tulee ajankohtaiseksi lähitulevaisuudessa.

Henkilökunnan osallistuminen koulutuksiin vähintään kaksi kertaa vuodessa sekä osaamisen kehittäminen ja sen jakaminen muille on alati tärkeää. Halukkaille varataan mahdollisuus osallistua Kirjastopäiviin 3. - 5.6.2026 Oulussa. Työyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön lisääminen on yksi painopiste, jota mitataan ainakin kerran vuodessa toteutettavalla pienimuotoisella henkilöstökyselyllä.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari (esim.tavoitetaso, lukumäärä tms)
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus ja yhteisöllisyys	Vahvuutena välittäminen Asiakaslähtöisyys Asiakasraati Osallisuus sekä yhteisöllisyys AVI / Valtionavustukset kokeilu- ja kehittämistoimintaan Tapahtumat ja hankkeet Kirjaston käyttö lisääntyy	Lukutaitotyö, hankkeet ja tapahtumat sekä näyttelyt, kyselyt, lukumäärä Hankehaku mahdollisuuksien mukaan, joka vuosi/joka toinen vuosi Kirjastotilastot
Hyvinvoinnin lisääminen Digitaalisuus	Kirjasto tukee kaikkien kuntalaisten hyvinvointia ja tasa-arvoa tarjoamalla laadukkaan, ajantasaisen ja uudistuvan kokoelman ja e- aineistot Kuntien yhteinen e-kirjasto, joka antaa kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä	Alle 5 vuotta nuoremman aineiston määrä on 40 % kirjaston kokoelmasta ja poistot 6 % Vuosittaiset e-aineiston käyttöluvut
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kirjastojärjestelmä Axiell Aurora Gold käytössä, mutta Eepos -kimpassa etsitään uutta vaihtoehtoa	Uusi kirjastojärjestelmä Tarjouspyynnöt 2026 ja käyttöönotto 2027

	Kilpailutukset Eepos - kirjastokimpassa: sanoma- ja aikakauslehdet Omatoimikirjastojärjestelmän, asiakastietokoneiden, lainaus- ja palautusautomaattien toimintavarmuus pääkirjastossa, Tiistenjoen kirjastossa sekä lukion kirjastossa	Sanoma- ja aikakauslehtien kilpailutus 2027 Seuranta jatkuvaa
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus Yhteisöllisyys	HyTe -yhteistyötä kehitetään ja parannetaan edelleen Palvelukoteihin tarjotaan lukuhetkiä, Kaverikoiria, satunnaisesti muita kulttuuritapahtumia Kirjaston kotipalvelu ja Celia	Palvelukodeissa lukuhetkiä ja muuta toimintaa kuten kaverikoirien vierailuja, noin 1 krt / kk Palveluiden esilletuonti
Verkostoituminen Digitaalisuus	Verkostoituminen on aktiivista EEPOS –kirjastojen kanssa Osallistuminen Eepoksen toimintaa kehittävien yhteistyöryhmien tapaamisiin, kokouksiin ja hankkeisiin sekä hankintoihin Kansallinen verkostoituminen ja yhteistyö Kansallinen yhteinen e-kirjasto ja asiakkaiden opastus sen käytössä	Eepos -kirjastojen yhteinen hanke Eepos-kirjastojen arvot, visio, missio ja toteutus vuoteen 2030 -strategia Kansallinen yhteinen e-kirjasto, edelleen markkinointi ja opastus palvelun käyttöön
Hyvinvoinnin lisääminen Kokeileva innovointi Verkostoituminen	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuositeema, muut

Osallisuus Yhteisöllisyys	Vanhan Paukun toimijoiden ja kunnan muiden toimijoiden tai kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö	yhteiset tapahtumat kuten Paukun Pöhinät ja Virtaa!- runofestivaali
------------------------------	---	---

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025 **) arvio	TA 2026 **) arvio
Lainaaaja ***)	4 332	4 346	4 385	4 386	4 389
Lainaaaja / Asukasluku %	30,50 %	30,82 %	31,27 %	31,29	31,35
Kokonaislainaus ***)	225 330	233 430	247 587	247 592	247 610
Kirjastoauton lainat ***)	26 571	23 670	26 961	26 965	26 966
Lainaus: Kirjat yhteensä ***)	225 330	198 868	214 167	214 175	214180
Lainat/as	15,86	16,56	17,65	17,68	17,69
Kirjaston päävastuullisena järjestämiä tapahtumia yhteensä ***)	62	106	105	98	99
Kirjallisuus ja lukemisen edistäminen: tapahtumien määrä ***)	52	65	70	71	71
Käynnit/as	4,66	5,51	6,64	6,65	6,65

Aineiston hankinta/kirjat/laatusuositus 300/1000 as	337	393	344	345	345
Aineiston hankinta/muu aineisto/laatusuositus 100/1000 as	23,02	32,27	16,90	16,95	17,30
Verkkokäynnit/as	4,20	4,70	5,21	5,24	5,25
Lainaus/kokoelma	1,63	1,68	1,78	1,79	1,79
Taloudellisuus *)	1,48	1,48	1,33	1,42	1,43
Toimintakulut/as *)	55,83	58,94	58,91	58,94	58,95

*) taloudellisuus = henkilöstökulut/as + aineistokulut/as
käynnit/as + lainat/as

**) Suomen yleisten kirjastojen vuoden 2024 tilastot julkistettu 4/2025, vuoden 2025 tilastot julkistetaan 4/2026.

***) Uusia mittareita mukaan.

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Eepos -kirjastoissa käytössä olevan Axiell Aurora -kirjastojärjestelmän korvaaminen uudella dynaamisella ja luotettavalla kirjastojärjestelmällä. Kuntien talousarvioihin vuodelle 2025 uuden järjestelmän käyttöönottoa varten varattu määräraha siirretään vuoteen 2026. Uusi kirjastojärjestelmä otetaan todennäköisesti käyttöön vuoden 2027 aikana.

Uuden kirjastoauton hankinta tulee ajankohtaiseksi lähitulevaisuudessa. Hankinnasta on tehtävä selkeä päätös sekä varattava riittävä määräraha investointeihin että aika hankinnan valmisteluun (noin vuosi). Kirjastoauton avulla tavoitamme haja-asutusalueiden asukkaat, päiväkotien lapset ja palvelutalojen sekä kylien asukkaat sekä turvaamme koulujen kirjastopalvelut. Jos haluamme panostaa lukutaitoon, demokratiaan, tasa-arvoon sekä osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen kylissä, on kirjastoautopalvelun jatkuminen avainasemassa. Muita kehittämiskohteita ovat kirjaston äänentoiston uusiminen, lehtilukusalin lattian ja kalustuksen uusiminen.

Yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen vuoropuheluun kirjasto tarjoaa tiloja ja yhteistyötä. Ajankohtaisia aiheita ja kirjallisuutta tuodaan monin tavoin esille. Kirjaston henkilökunta opastaa Eepos-kirjastojen e-aineistojen sekä E-kirjaston käytössä. Kirjastosta saa yleistä

neuvontaa sähköisessä asiointissa. Kirjastosta voi myös varata ajan henkilökohtaiseen digiopastukseen. Asiakkaila on mahdollisuus osallistua kirjaston kehittämistyöhön antamalla toiveita ja palautetta sekä osallistumalla kirjaston asiakasraatiin. Kirjaston järjestämät tapahtumat ovat maksuttomia, lisäksi asiakkaat voivat järjestää itse tapahtuman tai näyttelyn.

Sivistyksen tavoitteita ovat elämänlaatu ja mielen hyvinvointi, joita voidaan lisätä osallisuuden ja yhteisöllisyyden avulla. Kaupungin strategiassa tavoitellaan parempaa elämänlaatua ja mielen hyvinvointia - vahvuutena välittäminen. Kirjastopalvelut, joihin sisältyvät kirjaston tilat, kokoelmat, tapahtumat, laajentuneet palveluajat sekä henkilökohtainen asiakaspalvelu tukevat arjen ja mielen hyvinvointia parantaen samalla elämänlaatua. Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jonka tavoittaa kaikissa elämäntilanteissa. Onneksi on Kirjasto!

Kulttuuri- ja museopalvelut / Lapuan matkailu

Palvelukuvaus

Kulttuuripalvelut vastaa Lapuan kaupungin kulttuuritoiminnan järjestämisestä, Kulttuurikeskus Vanha Paukun toiminnoista, Lapuan kaupungin museoista sekä Lapuan kaupungin matkailun tehtäväkentästä. Yleiseen kulttuuritoimintaan kuuluvat mm.: tapahtumat, avustukset, Patruunagalleria, Lyijylankaosaston luova yhteisö sekä muu kulttuuritoiminta. Museoihin kuuluvat: Lapuan taidemuseo, Lapuan patruunatehtaan museo, Pyhälahden valokuvaamomuseo ja Lapuanliikkeen museo.

Lapuan kaupunki tunnetaan laajasta kulttuuri- ja taidetarjonnasta sekä luonto- ja puutarhakohteistaan. Nämä kaikki lisäävät kuntalaisten osallisuuden kokemusta, hyvinvointia ja kotiseutuidentiteettiä ja ne ovat vahvoja vetovoimatekijöitä sekä matkailijoille ja uusille asukkaille.

Kulttuuri- ja yrityskeskus Vanha Paukun museot, galleriat sekä muut palvelut ovat ympärivuotinen kohde niin paikallisille kuin matkailijoille. Lapuan kaupungin museot kuuluvat valtiosuusmuseoiden piiriin. Museota ohjaa museolaki (314/2019) ja kulttuuripalveluita ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019).

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Kulttuuripalvelut vastaa kulttuurilain mukaisiin tavoitteisiin varmistamalla kulttuuripalveluiden saatavuuden. Vuoden aikana toteutetaan kulttuuritapahtumia eri kohderyhmille, kuten lapsille, aikuisille ja ikäihmisille. Osa toiminnasta järjestetään myös kulttuurihyvinvointitoimintana yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tapahtumien järjestämisessä tehdään yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen ja yhteisöjen kanssa. Kaikukortin käyttöä jatketaan Lapualla ja haetaan mukaan uusia kulttuurikohteita. Kulttuuri- ja museoipalvelut hakevat aktiivisesti hankeavustuksia toiminnan kehittämiseen.

Lapuan kaupungin museoiden työ koostuu yleisötyöstä, kokoelmien hoidosta, ja taidemuseon vaihtuvien näyttelyiden rakentamisesta ja suunnittelusta. Museot tekevät aktiivisesti kulttuurikasvatusta kattaen kaikki ikäluokat varhaiskasvatuksesta toiseen asteen koulutukseen. Vuonna 2026 Lapuan taidemuseo täyttää 20-vuotta. Vuotta juhlistetaan

tarjoamalla yleisölle taiteilijataapaamisia ja viestimällä laajasti museon näyttelyistä. Museot laativat suunnitelman pitkäjänteisen kokoelmatyön mahdollistamiseksi.

Matkailussa toimitaan yhteistyössä matkailualan yrittäjien sekä Visit Seinäjoki Regionin kanssa kanssa markkinoiden Lapuan kaupungin matkailupalveluita sekä kehittämällä matkailutoimialaa. Matkailuun laaditaan suunnitelma tienvarsiopasteiden päivittämisestä sekä uusitaan opasteita ja mainoksia talousarvion puitteissa.

Kulttuuripalvelut vastaa toiminnallaan kaupungin strategiseen lupaukseen ”Voimaa kulttuurista ja liikunnasta” sekä tukee muiden tavoitteiden saavuttamista.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari (esim. tavoitetaso, lukumäärä tms)
Hyvinvoinnin lisääminen	Kehitetään yhteistyötä Lapualaisten kulttuuriyhdistysten kanssa kulttuuripalvelujen tarjoamiseksi ja asukkaiden osallistamiseksi. Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyön jatkaminen tapahtumien järjestämisessä.	Yhteistyösopimukset yhdistysten kanssa (2 kpl) ja yhteistyössä tehdyt tapahtumat (1-3 kpl).
Hyvinvoinnin lisääminen Vahvuutena välittäminen	Tarjotaan saavutettavia ja osallistavia kulttuuripalveluja.	Tapahtumien lukumäärä ja osallistujamäärä sekä tapahtumien kohdentaminen eri kohderyhmille.

Hyvinvoinnin lisääminen Vahvuutena välittäminen	Tarjotaan kulttuurikasvatusta kaikille ikäluokille varhaiskasvatuksesta toisen asteen opintoihin.	Kulttuurikasvatukseen osallistumiskerrat.
Kasvun edistäminen. Hyvinvoinnin lisääminen.	Museoiden ja kotiseutuarkiston kokoelmien asianmukaiset säilytystilat.	Laaditaan kokoelmatilojen järjestämisestä pitkä aikavälin suunnitelma sekä järjestellään ja luetteloidaan. Luettelointitavoite on 10% aineistosta.
Kasvun edistäminen. Talouden tasapainon säilyttäminen.	Tuetaan lapualaista matkailutoimialaa ja lisätään matkailijamääriä. (Matkailu)	Osallistuminen matkailualan myyntitapahtumiin. Yhteistyö Visit Seinäjoki Regionin kanssa (yhteistyössä tehdyt markkinointitoimenpiteet). Vahvistetaan kaupungin omien matkailukohteiden löydettävyyttä opastein ja mainoksin (suunnitelma ja uudet opasteet).

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Budjetin loppusumma (kulttuuri / museot/ Vanha Paukku) (VOS ei mukana, siksi luvut muutettu)	-806.617	-795.087	-743.267	-419.420	-435.950
Budjetin loppusumma (matkailu)	67.252	-49.283	-43.950	-47.650	-47.250

Museoiden VOS euroia	92.930	107.305	110.160	102.827	102.827 (arvio)
Lapuan kaupungin museoiden (kult hist + taidemuseo) kävijämäärä (kävijälaskurit ja vieraskirjat, jos ei laskuria)	14.106	27.3177	26.600	10.000	19.000
Gallerioiden kävijämäärä	17.282	18.282	16.600	19.000	19.000
Oppilasryhmät/-määrä	193//2.92 0	132/4.311	167/2.917	100/3.000	120/3200
Opastukset / osallistujamäärä	50//1.387	55/1.737	69/2.375	60/2.200	65/2200
Kulttuuritapahtumat / osallistujamäärä	73/5.674	66/14.291	104/30.524	40/10.000	42/10.000
Yksityistilaisuudet	47/2.374	56/2.118	62/2.417	80/2.000	80/2000
Kulttuuritoimintaan osallistuneet	43.744	49.631	32.899	44.200	46.200
Menot / as. Menot / osallistuneet (VOS ei mukana, siksi luvut muuttuneet)	56,8 18,4	56,00 16,02	50,3 21,46	30,5 9,8	31,1 9,4

Hankkeet ja avustukset

	2022	2023	2024	2025	2026
Nahistuneet naatit -koulujen ruokahävikki pienemmäksi (EAKR)			23.026	60.362	41.000

Taidemuseon taiteilijapalkkiot (OKM)	2.200	3.000	3.000	4.400	3.600
Isojen koneiden tarina- ja konservointityöpajat - Lapuan Patruunatehtaan museon uuden näyttelyn yleisötyö (museovirasto)			6.000	2.000	0
Patruunatehtaan museouudistuksen apurahat			10.000 + 15.000+ 20.000	5.000	0

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Lapuan kaupungin kulttuurihistoriallisen yksikön museoiden perusnäyttelyiden yleisötyön kehittäminen. mm. laajentamalla verkkoon.

Julkisentaiteen käyttöperiaatteiden vahvistaminen ja käyttöön ottaminen

Lapuan museoiden ja kotiseutuarkistojen luettelointi ja digitointi sekä Museoiden kokoelmatilojen suunnittelu.

Kulttuurihyvinvointitoiminnan palvelujen vahvistaminen

Kulttuuri-, museo-, taide- ja matkailualan hankkeiden hakeminen ja toteuttaminen

Vanhan Paukun tapahtumateltan käytön lisääminen kesäaikaan

Matkailun yhteistyön kehittäminen Visit Seinäjoki Regionin kanssa.

Vanhan Paukun matkailu- ja kokouspalveluiden kehittäminen ja esitystekniikan uusiminen.

Kansalaisopisto

Palvelukuvaus

Lapuan kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön opetusta ja koulutusta eri ikäryhmille. Toiminnassa keskeisiä perusarvoja ovat kansalaisyhteiskunnan tukeminen, yhteisöllisyys ja

osallisuus Lapuan kaupungin oman vahvuutena välittäminen teemaa toteuttaen. Opetus Lapuan kansalaisopistossa ja taidekoulussa järjestetään laadukkaasti ja kustannustehokkaasti paikallinen ja alueellinen koulutustarve huomioiden. Kansalaisopisto tarjoaa kaikille saavutettavia oppimisen kokemuksia elinikäisen oppimisen mukaisesti, mikä tutkitusti lisää hyvinvointia ehkäisten syrjäytymistä ja yksinäisyyden kokemuksia. Työllisyyttä tuetaan järjestämällä työelämätaitoja vahvistavia koulutuksia, kuten digitaitoja, kielikoulutusta ja pätevoittävää koulutusta. Ikääntyvien toimintakyvyn ylläpitämisessä kansalaisopiston rooli on merkittävä.

Lapuan kansalaisopiston yhteydessä toimii Lapuan taidekoulu, joka järjestää taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti kuvataiteissa, käsityössä, tanssissa ja teatterissa. Opetuksessa huomioidaan vahvasti alueen kulttuuriperinne. Vahvalla näyttely-tapahtuma-, teatteri- ja tanssitoiminnalla ylläpidetään Lapuan kaupungin profiilia kulttuurikaupunkina. Lapuan taidekoulun taiteen perusopetuksessa keskeistä on opetuksen saatavuus ja saavutettavuus, opetuksen laatu ja poikkitieteellinen yhteistyö. Tavoitteellisen, tasolta toiselle etenevän taidekasvatuksen kautta tuetaan lasten ja nuorten luovuutta, itsenäistä ajattelua, sosiaalisia taitoja edistään samalla henkistä hyvinvointia ja ehkäisten syrjäytymistä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Vuoden 2026 keskiössä on yhteisöllisyys ja välittämisen ilmapiirin rakentaminen. Vietämme myös Lapuan kansalaisopiston 70 v. juhlavuotta retrospektiivisen näyttelyn sekä asiantuntijaluentojen muodossa. Palaamme opistotoiminnan juurille, jotka kiertyvät vahvasti kansalaisyhteiskunnan ajatuksen ympärille. Aikana, jolloin yhteiskunnallinen arvokeskustelu on kiihkeää ja polarisoitumiskehitystä näkyvissä, on entistä tärkeämpää luoda rakenteita ja olosuhteita kohtaamiselle, keskusteluille, yhdessä olemiselle ja tekemiselle. Erilaisista taustoista tulevien ihmisten kohtauttaminen vähentää ennakkoluuloja ja rakentaa luottamusta niin toisiin ihmisiin kuin ympäröivän yhteiskunnan rakenteisiin. Näitä rakenteita ja olosuhteita luodaan kansalaisopiston perustoiminnalla - järjestämällä laaja-alaisesti eri aineryhmien kursseja ja koulutuksia, osin myös maksuttomina.

Monipuolinen ja uusiutuva kurssitarjonta on edellytys sille, että kursseille hakeutuu myös niitä opiskelijoita, jotka eniten hyötyisivät opiston toimintaan osallistumisesta (yksinäisyyttä kokevat, työttömät, mieleterveysongelmia kokevat, ikääntyvät, alhaisen pohjakoulutuksen omaavat). Yhteistyö eri järjestöjen, yhteisöjen, työllisyysalueen ja hyvinvointialueen kanssa edesauttaa toimintamme saavutettavuutta ja osallistumisen yhdenvertaisuutta.

Työikäisten työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisessä merkittävää on monipuolinen liikunnan ja tanssin kurssitoiminta, hyvinvointia ja palautumista edistävät hyvinvointikurssit, taito- ja taideaineet sekä työelämätaitoja kehittävät kieli- digi- ja kansalaistaitokoulutukset.

Ikääntyneiden hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota IkäOppi -hankkeen tukemana. Hankkeella kehitetään toimintaamme vastaamaan entistä paremmin ikääntyvien tarpeisiin. Kehitämme opetustarjontaa, jotta myös ikääntyvä löytää sopivia tapoja taitojen ylläpitämiseen, uusien oppimiseen ja osallistumiseen mahdollisimman pitkään. Hankkeen myötä löydetään ne viestinnän tavat, joilla ikääntyneet tavoitetaan tehokkaasti.

Yhteistyö eri sidosryhmien (kylät, järjestöt, yhteisöt, muut oppilaitokset) kanssa jatkuu tiiviinä. Olemme mukana tuottamassa Suomen malli kerhotoimintaa. Järjestämme koulutusta Lapuan kaupungin henkilöstölle joustavasti ja tarvelähtöisesti. Toteutamme tilauskoulutuksia myös muille toimijoille. Yhteistyö Paukun toimijoiden kanssa on tiivistä etenkin tapahtumajärjestämisessä sekä kansalaisopiston hallinnoiman, Paukun toimijoiden yhteisen Erasmus+ hankkeen myötä

Taidekoululle vuosi 2026 on taiteen perusopetuksen laadukasta toteutusta ja tulevan kevään 2027 suuremman näytöksen valmistelua, jossa yhteistyötä tehdään kaikkien neljän taiteenalan kesken ja johon kutsutaan kaikki lapualaiset eskarit toteuttaen näin kulttuuriopetussuunnitelmaa. Vuoden 2026 näytöksiin kutsutaan erityisryhmiä. Taidekoulun näyttelytoiminta jatkuu korkeatasoisena. Taidekoulun oppilasesityksiä toteutetaan eri tilaisuuksissa ja viedään myös palvelutaloihin. Aiempien hyvien kokemusten myötä tavoitteena on hakea uutta yleissivistävän linjan Erasmus+ liikkuvuushanketta, jonka puitteissa voidaan toteuttaa mm. oppilaidemme liikkuvuuksia Euroopan eri taideoppilaitoksiin ja tuoda vastaavasti opettajia eri taideoppilaitoksista opetusjaksoille taidekouluun.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari (esim.tavoitetaso, lukumäärä tms)
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena välittäminen, Yksinäisyyden vähentäminen	Maksuttomia tilaisuuksia vähintään 20 /lukuvuosi.
Hyvinvoinnin lisääminen, Talouden tasapaino, kasvun varmistaminen	osallistujien työ- ja toimintakyky paranee	Liikunta- ja tanssikurssien tuntimäärä on vähintään 18 % prosenttia opetuksen kokonaismäärästä.
Hyvinvoinnin lisääminen, talouden tasapaino, kasvun varmistaminen	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta - Vahva ja laadukas perustoiminta	Opetuksen laatua ja saavutettavuutta tarkastellaan lukuvuosittaisilla palautekyselyillä. Tavoitteena 1-5 arviointiasteikolla keskiarvo yli 4.

Hyvinvoinnin lisääminen, talouden tasapaino	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta	1-3 yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta. Yhteisten lukuvuositeemojen toteutuminen.
---	------------------------------------	--

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintatuotot	389205	252.979	200700	179200	206500
Toimintamenot	884400	1.065.032	830800	828 800	881500
Toimintakate	495195	812.052	623200	643 200	675000
Valtionosuus (netto)	356255	386.662	311255	323500	359277
Kurssimaksut	125500	155.332	141700	152700	165000
Opetustuntimäärä	10484 (sis. suomen malli kerhot)	9093 - kerhotunnit 262	9350	9200	9200
Opiskelijamäärä	2870	2684 +kerhojen opiskelijat 202	2700	2500	2800

Osallistujamäärä	6086	5997 +kerhojen opiskelijat 215	5700	5600	5900
Valtionosuustunnit	7359	7291	6296	6296 (arvio)	6273
Kurssimäärä/ lukuvuosi	367, (joista Suomen malli kerhot 45	350	335	320	325

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Lapuan kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön opetusta ja koulutusta eri ikäryhmille, huomioiden toiminnassaan kansalaisyhteiskunnan tukemisen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden toimintansa perusarvoina, paikallisen vahvuutena välittäminen teeman mukaisesti. Opisto huomioi toiminnassaan saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden. Opetustarjonta vastaa paikallisiin tarpeisiin, korostaen hyvinvointia ja osallisuutta. Yhteistyö Vanhan Paukun kulttuuritoimijoiden kanssa jatkuu vahvana. Opisto hyödyntää hankerahoitusta ja toteuttaa etäopetusta sekä luentojen striimausta laadukkaasti.

Väestön ikääntyminen tuo haasteita, mutta ikääntyneet ovat myös voimavara niin opettajina kuin oppilaina. Uuden oppiminen tukee heidän hyvinvointiaan ja toimintakykyään. Kansalaisopisto puolustaa demokraattista yhteiskuntaa tarjoamalla puolueetonta tietoa ja tiloja yhteisöllisille kohtaamisille, edistäen keskustelukulttuuria ja torjuen polarisaatiota. Opiston palveluiden on oltava saavutettavissa myös niille, jotka eivät käytä digitaalisia laitteita, samalla kun rohkaistaan digitaalisuuden hyödyntämiseen.

Lapuan kansalaisopiston yhteydessä toimiva Lapuan taidekoulu on Lapuan helmi, jonka myötä taito- ja taideaineiden opetus on alueella vahvaa, omaleimaista ja paikallista kulttuuriperinnettä arvostavaa. Lapuan taidekoulun järjestämä taiteen perusopetus on myös jatkossa saatavissa ja saavutettavissa. Seuraamme tiiviisti ja ennakoiden taiteen perusopetuksen lakiuudistusta, jotta toimintamme myös jatkossa on laadukasta, kustannustehokasta ja Lapuan kaupungin veto- ja pitovoimaa ylläpitävää. Koulutuksen järjestämisen rakenteiden vahvistamiselle, opetuksen laadun ylläpitämiselle ja kehittämiselle on turvattava riittävä resurssi. Yhteistyö tiivistyy Etelä-Pohjanmaan muiden taideoppilaitosten kanssa. Myös jatkossa olemme merkittävä taidealan toimija, joka on niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisesti arvostettu taiteen perusopetusta järjestävä oppilaitos.

Liikuntapalvelut

Palvelukuvaus

Liikuntatoimi järjestää kunnallisen liikuntapaikkaverkoston ylläpidon sekä tuottaa ja hallinnoi ko. tiloissa ja alueilla monipuolisesti erilaisia liikunta- ja harrastuspalveluita. Ohjaustoiminnan osalta liikuntatoimi ensisijaisesti tuottaa liikuntapalvelua yksityissektorin ja seuratoiminnan ulkopuolelle jääville kuntalaisille myös erityisryhmät huomioiden.

Lapuan kaupungin toimialojen, kolmannen sektorin ja liikunta-alan yritysten kanssa tehdään yhteistyötä kattavan liikuntapalveluverkoston ylläpitämiseksi ja vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittamiseksi. Yhteistyön erityisenä painopisteenä on lasten ja lapsiperheiden liikuttaminen sekä ikääntyneiden kunto- ja terveysliikunta. Liikuntapaikkaverkoston ylläpitoa järjestetään yhteistyössä teknisen laitoksen kanssa. Liikuntapaikkaverkoston kehittämisessä tärkeässä osassa on kuntalaisten mukainen kuntalaisten kuuleminen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

- Kehitetään sujuvaa siirtymää Harrastamisen Suomen mallin liikuntaharrastuksista perinteiseen seuratoimintaan. Tavoitteena on luoda toimivia rakenteita, vahvistaa yhteistyötä ja tarjota monipuolisia liikuntasisältöjä käytettävissä olevien resurssien puitteissa.
- Liikkuva Koulu ja Move! -käytäntöjen kehittäminen yhteistyössä koulutoimen kanssa.
- Perusopetuksen uimaopetuksen käytäntöjen kehittäminen koulutoimen kanssa. Tavoitteena on ylikunnallisen yhteistyön rakentaminen Alajärven kaupungin kanssa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari (esim. tavoitetaso, lukumäärä tms)
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee Työn kuormittavuus tasapainottuu Sairauspoissaolot vähenevät Asiakastyytyväisyys paranee Yhteisöllisyyden kasvattaminen	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain. Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä. Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.
	Työ- ja toimintakyky paranee Yhteisöllisyyden kasvattaminen	Kävelyn- ja pyöräilyn kehittämisohjelman toimenpiteet (toimenpide viittaa hyväksyttyyn paikalliseen ohjelmaan)

		Onko toimenpiteet toteutettu? (K/E)
Hyvinvoinnin lisääminen	HyTe-yhteistyön tehostaminen ja vaikuttavuuden parantaminen hyvinvointialueen kanssa	TeaViisari-mittareiden kehitys. Tavoitetaso: Positiivinen kehitys vähintään 70 %:ssa seurattavista indikaattoreista.
Talouden tasapaino	Talousarvion menojen ja tulojen tasapainottaminen	Talousarvion toteuma (%) tarkistus kuukausittain. (Kyllä/Ei) Tavoitetaso: Menot $\leq$ 100 % budjetoidusta ja tulot $\geq$ 100 % budjetoidusta.

Tunnusluvut

Sis. sisäiset ja ulkoiset kust.	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Menot	-2 275.464	-2 153.174	-2 513.320	-2 876.440	
Tulot	584.071	494.458	466.444	561.470	413.800
Kate	-1 691.393	-1 658.717	-2 046.877	-2 314.970	
Uimahallin kävijät / kpl	58.539	69.855	66.200	70.000	70.000
Vesivoimistelut kävijät / kpl	3.950	5.240	5.080	3.900	5.000
Erityisliikunnan kävijät / kpl	722	977	1.109	800	800
Ikääntyvien liikuntakävijät / kpl	4.3.29	6.652	6.356	4.000	5.00
Muut ohjatut ryhmät kävijät / kpl	2.799	1.916	1.991	3.000	1.900
Vauvauinti kävijät / kpl, kokoontumiskerra	67	53 28	396 50		
Kesäuimakouluihin osallistujat / kpl	520	519	441	450	450

TA2026 sarakkeessa olevat summat eivät toistaiseksi sisällä sisäisiä vuokria (tilanne 19.9.2025)

Liikuntatoimen kustannuspaikoilta on vuodelle 2024 poistettu isoimpana kustannuseränä Harrastamisen Suomen malli. Siirto on tehty koulutoimen talousarvioon. Toinen muutos on ollut ensilumen ladulle varattu 20 000 euroa, joka vuoden 2024 talousarviossa siirrettiin tekniselle lautakunnalle.

Vuoden 2026 isoja muutoksia ovat muun muassa jäähallin tulojen siirto tekniseen toimeen sekä muita pienempiä tulosiirtoja hallintokuntien välillä. Perusteena on operatiivisen toiminnan saattaminen päivitetyn Lapuan kaupungin hallintosäännön mukaiseksi.

Suunnitelmavuodet 2027-2028

- Liikuntatoimen keskeisenä haasteena on talousarvion ja toteutuneiden kustannusten yhteensovittaminen. Liikuntapaikkojen ylläpidolle kriittisten palveluhankintojen sekä aineiden ja tarvikkeiden kustannukset ovat nousseet merkittävästi, mikä edellyttää budjettirakenteen tarkistamista. Asiaan vaikuttaa myös erityisesti uimahallin kiinteistön ja allavesitekniikan elinkaaren loppuvaihe, joka lisää ylläpitokustannuksia.
- Väestön ikääntyminen lisää liikuntapalveluiden kysyntää, mikä asettaa paineita resurssien riittävyydelle. Samanaikaisesti tulorakenteen muutokset vaikuttavat suoraan paikallisten urheiluseurojen toimintaedellytyksiin.
- Suunnitelmakaudella priorisoidaan eri kuntastrategiatavoitteiden välillä, sillä taloudelliset tavoitteet ovat usein ristiriidassa toiminnallisten tavoitteiden kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään palvelujen saatavuuden ja laadun säilyttämiseen kustannustehokkaasti.

Nuorisopalvelut

Palvelukuvaus

Nuorisopalveluiden tarkoituksena on vahvistaa nuorten kasvua aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi ja ehkäistä syrjäytymistä. Toiminta perustuu yhteisöllisyyteen, moninaisuuteen ja kestäviin elämäntapoihin.

Lapuan nuorisopalvelut muodostavat kattavan verkoston, joka tavoittaa nuoret eri elämäntilanteissa. Nuorisotalo (Asemakatu 12) toimii alle 18-vuotiaiden keskeisenä kohtaamispaikkana, kun taas Ohjaamo-palvelupiste (Valtuustontie 1) tarjoaa alle 29-vuotiaille matalan kynnyksen neuvontaa ja palveluohjausta. Koulunuorisotyö varmistaa kaikkien nuorten tavoittamisen Lapuan ala- ja yläkouluilla. Jalkautuva nuorisotyö ja Hirvijärven Leiritalo monipuolistavat palvelutarjontaa.

Etsivä nuorisotyö tavoittaa erityisesti tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaa heitä koulutus-, työelämä- ja hyvinvointipalvelujen piiriin. Kaikki nuorisotyö perustuu vapaaehtoisuuteen ja nuorilähtöiseen yhteistyöhön.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

- Koulunuorisotyön ja kulttuurisen nuorisotyön systemaattinen vahvistaminen osana asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä. Tavoitteen toteutuminen edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön myönteistä rahoituspäätöstä.
- Osallistuvan budjetoinnin ja nuorisovaltuuston määrärahojen siirto hyvinvointilautakunnan sisällä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluihin
- Jalkautuvan nuorisotyön monialaisen yhteistyön kehittäminen käytettävissä olevien resurssien puitteissa.
- Isoina muutoksina vuodelle 2026 on Ohjaamo-toiminnan Kannustinmalli-rahoituksen ja toiminnan päättyminen nykymuodossaan. Lainsäädännöllisesti Ohjaamo-toiminnan kaltaisessa mallissa vastuu on edelleen kunnalla, mutta Lapuan kaupunki on organisoitunut asiassa osaksi Kymppi-työllisyysaluetta.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari (esim. tavoitetaso, lukumäärä tms)
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee Työn kuormittavuus tasapainottuu Sairauspoissaolot vähenevät Asiakastyytyväisyys paranee Yhteisöllisyyden kasvattaminen	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain. Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä. Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.
Hyvinvoinnin lisääminen	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	Nuorisolain mukainen monialaisen yhteistyön toteutuminen. Asteikko 1-5.
Talouden tasapaino	Toiminnan säännöllinen arviointi ja kehittäminen	Käytettävien nuorisotyömuotojen auditointi 1-2 kpl vuosittain. Auditointiraportit laaditaan ja toimenpidesuunnitelmat hyväksytään toimivaltaisessa tahossa. (Kyllä/Ei)
Talouden tasapaino	Talousarvion menojen ja tulojen tasapainottaminen	Talousarvion toteuma (%) tarkistus kuukausittain. (Kyllä/Ei)

		Tavoitetaso: Menot ≤ 100 % budjetoidusta ja tulot ≥ 100 % budjetoidusta.
--	--	--

Tunnusluvut

Sis. sisäiset ja ulkoiset kust.	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Menot	- 462.842	- 598.564	- 648.450	- 445.810	- 340.273
Tulot	46.446	138.301	156.088	220.190	125.300
Kate	- 386.397	- 460.263	- 492.362	- 320.510	- 217.848
Liikennepuiston kävijät/pv, yhteensä	35,5 1562	30,3 1634	28,8 1611	48, 2300	30,0 1610
Lastenleirit, leiriläiset	152	177	131	160	160
Hirvijärven leiritalon käyttöpäivät	68	50	51	80	60
Nuorisotalon käyttäjät muu kuin oma toiminta	521	513	485	500	500
Avoin nuorisotoiminta, kävijämäärä/ aukiolopäivä	25,7	22,35	21,59	27	25,0
Etsivän nuorisotyön asiakkaiden osuus alle 29- vuotiaista asukkaista (%)	2,23	2,17	2,11	2,4	2,20

Kirjaustapaa on yhtenäistetty verrattuna aiempien vuosien talousarvion kirjallisen osan kirjauksiin. TA2026 sarakkeessa olevat summat eivät toistaiseksi sisällä sisäisiä vuokria (tilanne 19.9.2025)

Suunnitelmavuodet 2027-2028

- Nuorisotoimen keskeisenä haasteena on palveluverkoston ylläpito tilanteessa, jossa nuorten tuen tarve kasvaa monimutkaisemmaksi ja vaativammaksi. Etsivän nuorisotyön ja Ohjaamo-palvelujen kysyntä lisääntyy, mikä edellyttää henkilöstöressurssien ja osaamisen vahvistamista.

- Nuorisopalvelujen toimintaympäristöä muokkaa digitalisaation syveneminen ja nuorten toimintatapojen muutos. Tämä vaatii investointeja uusiin työmuotoihin ja välineisiin perinteisten toimintamallien rinnalle.
- Valtakunnallisten nuorisotyön rahoitusohjelmien jatkuvuus vaikuttaa suoraan palvelutarjonnan laajuuteen, erityisesti koulunuorisotyössä ja kulttuurisessa nuorisotyössä. Suunnitelmakaudella painotetaan toiminnan vaikuttavuuden mittaamista ja resurssien kohdentamista tuloksellisimpiin toimintamuotoihin.
- Monialaisen yhteistyön syventäminen erityisesti hyvinvointialueen kanssa edellyttää yhteisten toimintamallien kehittämistä nuorten palveluketjujen sujuvoittamiseksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut

Palvelukuvaus

Väestön hyvinvoinnin edistäminen perustuu lainsäädäntöön sekä Lapuan kaupunkistrategiaan, ja sen eteen tehdään työtä kaupungin kaikilla toimialoilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluilla on vastuu hyvinvointityön kokonaisuuden organisoinnista ja kehittämisestä. Hyvinvointisuunnittelun kautta hyvinvointitietoa seurataan, arvioidaan ja jaetaan muille toimintayksiköille sekä osaksi päätöksentekoa. Keskeistä on myös huolehtia poikkihallinnollisesta yhteistyöstä, vuoropuhelusta ja eri toimijoiden osallisuuden edistämisestä. Kaupungin kumppaneita hyvinvoinnin edistämässä ovat esimerkiksi hyvinvointialueen alaiset toimijat, yhteisöt, yritykset, seurakunnat ja asukkaat.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2026

Viimeistään alkuvuodesta 2026 valmistuva Lapuan laaja hyvinvointisuunnitelma 2026-2029 tulee merkittävästi ohjaamaan hyvinvointityötä heti voimaan astuttuaan. Suunnitelma laaditaan osallistaen (avoin asukasfoorumi) sekä verkostojen yhteistyönä (hyvinvointialueen hyvinvointisuunnittelu, Lapuan ammattilaisfoorumi) ja sen painopisteet ja tavoitteet nousevat asukkaiden kokemuksista, paikallisista ja maakunnallisista ilmiöistä sekä kaupunkistrategian tavoitteista ja visioista.

Päivitetyt hyvinvointisuunnitelman painopisteitä ja tavoitteita toteutetaan paitsi suunnitelmaan kirjattavien toimenpiteiden, myös erilaisten tapahtumien, asukastilaisuuksien, matalan kynnyksen kohtaamispaikka- ja vertaistoiminnan sekä muiden osallisuutta edistävien palvelujen, kuten Kaikukortin, kautta.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari (esim. tavoitetaso, lukumäärä tms)
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyvinvointisuunnittelu on systemaattista ja tukee kaupunkistrategian tavoitteita	Laaja hyvinvointisuunnitelma (sis. osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, EPT-suunnitelma) 2026-2029 laadittu: K/E Hyvinvointiraportti 2025 on laadittu, esitetty ja hyväksytty: K/E
	Vahvuutena välittäminen -ajatus pysyväksi toimintamalliksi:	Uudet Kaikukortti-kohteet: tavoite 2kpl

	Kaikukortti-toiminta kehittyä	
	Vahvuutena Välittäminen -ajatus pysyväksi toimintamalliksi: Pilottikokeiluja tai hankkeita käynnistetään tarveperusteisesti, vaikuttaviksi arvioidut kokeilut jäävät osaksi toimintakulttuuria	Pilottikokeilut/hankkeet: tavoite 1-3 kpl yhtäaikaaisesti Vaikuttavuuden arvointi vähintään vuosittain (kävijämäärien ja toiminnan/tapahtumien lukumäärän seuranta): K/E
	Moniammatilliset yhteistyöryhmät toimivat osana kaupungin hyte-rakenteita ja edistävät verkostoyhteistyötä	Ikäryhmittäiset hyvinvointiryhmät, toiminnan seuranta: kokoontumisia jokaisella ryhmällä vuosittain vähintään 2 kpl
	Asukkailla on mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen, yhteisöllisyys lisääntyy	Asukas-/järjestötilaisuudet: lkm (tavoite 1-3) Osallistuvan budjetin kampanjat: lkm (tavoite 1-3) Asukaskyselyt: lkm (tavoite 1-3)
	Vaikuttamistoimielinten aktiivista toimintaa tuetaan riittävillä resurseilla	Seuranta: toimintasuunnitelmat ja toimintakertomukset
Talouden tasapaino	Hyte-kuntaosuus kasvaa aktiivisen ja tavoitteellisen hyte-työn myötä	Hyte-kuntaosuus (€/as): tavoite >19,9€/as (2024)

Tunnusluvut

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Menot	-100.000	-99.200	-98.600	-90.000
Tulot	0	0	0	0
Kate	-100.000	-99.200	-98.600	-90.000
Hyte-	järjestötapaamisia: 1	13.9.2024 mennessä:	Järjestötapaamiset: 1	Asukas-/järjestötilaisuude

tapahtumat, lkm	tapahtumia: 0	järjestötapaami sia: 1 tapahtumia: 2	Järjestökyselyt: 1 Osallistuvan budjetoinnin kampanjat: 1 Tapahtumat: 1 (osana osbua) Asukaskyselyt: 1 Asukastilaisuudet : järj. 10/2025	t: tavoite 1-3 kpl Osallistuvan budjetin kampanjat: tavoite 1-3 kpl Asukaskyselyt: 1- 3 kpl
Hyte- toiminnan alaisuudessa toimivat kohtaamis- paikat/ vertaisryhmät	0	-Hyvä Sauma -Teinineuvola	- Hyvä Sauma - Teinineuvola toiminut kevään ajan → kokeilu päättynyt	Tavoite: 1-3 kpl yhtäaikaaisesti käynnissä

Suunnitelmavuodet 2027-2028

- Uuden hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä toteutetaan systemaattisesti ja poikkisektorisesti kaupungin toiminnoissa sekä yhteistyössä hyvinvointialueen, kolmannen sektorin ja asukkaiden kanssa
- Hyte-työn palvelut ovat vaikuttavia, osallistavia, asukas- ja tarvelähtöisiä. Palveluja tuotetaan monialaisesti, verkostoja ja yhteistoimintaa hyödyntäen.